



Bestämmelser för Gesällbrev i:

Guldsmedsyirket

Bestämmelserna är framtagna och reviderade av branschen 2015-04-20 samt fastställd av Sveriges Hantverksråd 2015-06-11. Reviderade senast av branschen 2026-08.

Ansvarig bransch-/yrkesorganisation

Guldsmedsmästarnas Riksförbund och Smycken och Klockor Branschorganisation (Guldsmedernas Yrkesnämnd)

Förkunskapskrav

Gesällprov kan avläggas efter rekommenderat 5000 timmars dokumenterad utbildning/erfarenhet i yrket eller motsvarande av branschen validerade kunskaper

Gesällprov – allmänna anvisningar

För att få göra Gesällprov ska förkunskapskravet vara uppfyllt och vara godkänt av yrkesnämnden.

Gesällprovet är ett yrkesprov som skall vara av sådan art att det efter genomförd granskning visar om den prövande är väl insatt i yrket och har de kunskaper, kompetenser och färdigheter som krävs för att kunna utföra de i yrket förekommande arbetsuppgifterna. Provet bör utföras i nära anslutning till utbildningen/färdigtränningen i yrket slutförs.

För att erhålla ett Gesällbrev ska samtliga obligatoriska delar i gesällprovet vara godkända.

Provanvisningar

Provet består av två praktiska prov och genomförs enligt beskrivning i bilaga 1.

Granskning av proven

Guldsmedernas yrkesnämnd har neutrala granskare utsedda av branschen, på uppdrag av Sveriges Hantverksråd. Läs mer om granskningstillfället i provanvisningarna.

Gesällprovs- och Gesällbrevskostnader

Information om kostnaderna för att få proven granskade, fås av Guldsmedernas Yrkesnämnd. Summorna kan förändras så kontakta alltid branschen för aktuella uppgifter. För närvarande är kostnaden 4000:- + moms (5000:- inkl. moms)

Obs! Hinner du ej färdigställa Gesällprovet inom året ansökan avser måste du meddela nämnden före 1:a Maj! I annat fall påföres full avgift, vid framtida granskning!

Den administrativa kostnaden för Gesällbrevet hittar du information om i ansökningshandlingen för Gesällbrev. Med brevet följer ett Gesällkort med kort information om Gesällbrev, översatt till fem språk.



Ansökan

Anmälan om att avlägga provet görs till Guldsmedernas Yrkesnämnd senast 15 januari. Du hittar mer information om ansökningsförfarandet i provanvisningarna (bilagan). Kontaktinformation till Guldsmedernas Yrkesnämnd finns här nedan.

Efter godkänt prov görs en ansökan om gesällbrev hos Gesäll- & Mästarbrevskansliet och den administrativa avgiften för Gesällbrevet betalas in. En (generell) ansökan om gesällbrevet samt information finns på www.hantverksrad.se

Utdelning av gesällbrev sker via den lokala hantverks- och/eller företagarföreningen och sker vanligtvis en gång per år.

Kontaktuppgifter:

Branschorganisation:

Guldsmedernas Yrkesnämnd
Smycken och Klockor Branschorganisation
Narvavägen 7, 2 tr
114 60 Stockholm
Tel. 070-7774988
e-post. info@smyckenochklockor.se
Hemsida: www.smyckenochklockor.se

Eventuella yrkestekniska frågor kan ställas till Yrkesnämndens ordförande
Lars-Börje Nilsson
e-post. lars-borje@gnj.se
Tel. 0660-175 30

Gesäll- & Mästarbrevskansliet:

Sveriges Hantverksråd
Box 147
793 23 Leksand

Tel. 0247-369 50

www.hantverksrad.se
info@hantverksrad.se

Tveka inte att kontakta oss om du har frågor eller funderingar kring Gesällbrev!

ANSÖKAN OM ATT AVLÄGGA PROV (SENAST 15 JANUARI)

Ansökan att avlägga gesällprov görs till Guldsmedernas Yrkesnämnd (Smycken och Klockor branschorganisation).

I ansökan ska personuppgifter, intyg/betyg som styrker förkunskapskraven samt förslag till **handledare och kontrollant, dessa ska godkännas av yrkesnämnden**. Yrkesnämnden kontakter den sökande **innan provet får påbörjas**.

I samband med att ansökan skickas in, ska även granskningsavgiften betalas. Bekräftelse på inbetalningen, mejlas till ordföranden i nämnden.

PRAKTISKA PROV

Provet omfattar två smycken. Båda proven skall tillverkas för hand i ädelmetall och får dekoreras med valfria tekniker. Stenar och pärlor, som är ämnade för objekten, medsändes oinfattade till granskningen.

UNDER ARBETETS GÅNG MED GESÄLLPROVET

Kontrollant ska närvara då arbetet påbörjas och ett par gånger under arbetets gång. Kontrollant och handledare ska intyga att provet är egenhändigt utfört i enlighet med de fastställda provbestämmelserna.

INLÄMNANDE AV GESÄLLPROV OCH GRANSKNING/BEDÖMNING

Proven skickas till Smycken & Klockor Branschorganisation (kolla alltid att adressen är rätt) - senast den 1 maj varje år. Skicka alltid proverna med rekommenderat brev med mottagningsbevis. För frågor och information, maila info@smyckenochklockor.se

Obs! Hinner du ej färdigställa Gesällprovet inom året ansökan avser måste du meddela nämnden före 1:a Maj! I annat fall påföres full avgift, vid framtida granskning!

Till proven bifogas kontrollant- och handledarintyg, ritningar samt en arbetsbeskrivning där antalet timmar för tillverkning av varje enskilt objekt anges. **Eventuella namnstämplor och ortsmärken ska vara maskerade då objekten lämnas till granskning.**

Proven granskas av Guldsmedernas Yrkesnämnd. Yrkesnämnden ansvarar för att meddela lärlingen, samt underrätta Gesäll- och Mästarbrevskansliet om provresultatet.

Glöm inte att ansöka till gesäll- och Mästarbrevskansliet var du vill ha ditt Gesällbrev utdelat (se särskild ansökan samt avgift) Ansökan och information hittar du på www.hanverksrad.se. Detta ska göras när provet är godkänt och klart.

DELPROV I – ARMRING (SE RITNING)

Armring, vars underdel ska utformas enligt bifogad ritning, inklusive kontracharnér och instickslås. Underdelen ska vara helt slät och högglass polerad in- och utvändigt. **Överdelen får utformas fritt, vad gäller mått & design.**

DELPROV II – VALFRITT SMYCKE

Valfritt smycke där minst fyra (4) av de följande yrkestekniska momenten ska ingå:

- ~ FORMNING - t ex smide, böckning
- ~ INPASSNING - t ex charnér, ledförbindning
- ~ HÅRDLÖDNING - t ex stomlödning, tråd mot bleck
- ~ TRÅDARBETEN - t ex gallerier, filigran
- ~ LÅSTEKNIKER - t ex kistlås, colliélås
- ~ FATTNINGAR - t ex kist, utfilade, charnér, tråd, grund (inkl. borrar) för faden, pavé
- ~ BROSCHEMONTERING

PROVKOSTNADER

Kostnader i samband med förberedelser inför provet, provets genomförande, materialkostnader, granskningskostnader, eventuella branschavgifter mm står den sökande själv för om ingen annan överenskommelse träffats. Information lämnas av branschen.

För närvarande är kostnaden för att Gesällprovet granskat 4000:- + moms 5000:- (inkl. moms). Inbetalas på Smycken och Klockors, Bg: 624-9304. Märkning: Granskningsavgift.

FRÅGOR

Eventuella tekniska frågor kan ställas till Yrkesnämndens ordförande

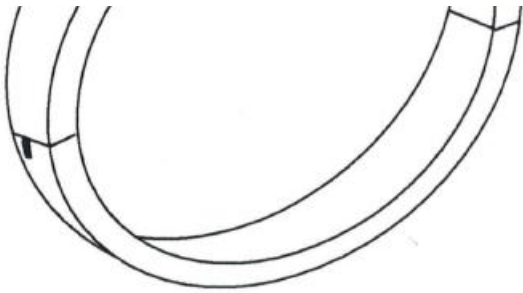
Lars-Börje Nilsson

E-post: lars-borje@gnj.se Tel: 0660 – 175 30

VI ÖNSKAR DIG LYCKA TILL MED DITT PROV

ARMRING

Figur 1
Överdel fri form & mått



Armringens innermått får anpassas individuellt, men ska ha en vacker oval form.

Den ska vara försedd med instickslås och kontracharnér, se separata arbetsbeskrivningar.

Godstjocklek: 0,70- 0,80 mm

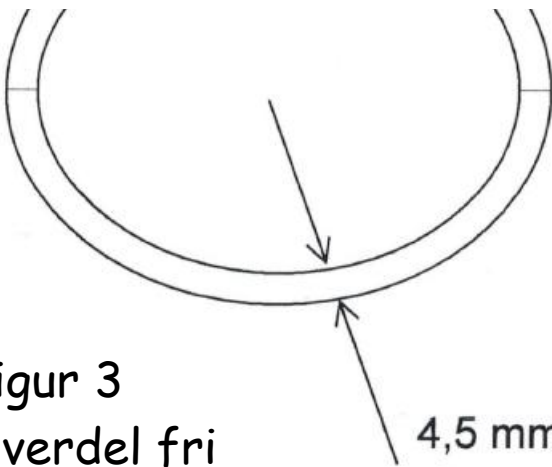
Underdelens tjocklek: 4,5 mm (Fig.2)

Bredd på underdel, samt övergång till överdel på charnér & låssida: 10 mm (Fig.3)

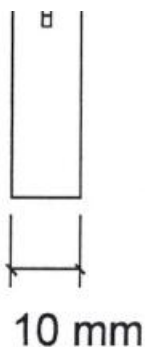
Undre halvan skall vara slät och blankpolerad.

Övre halvan, får utformas fritt efter egna idéer vad gäller mått, form, dekor & ytbehandling.

Figur 2
Överdel fri form & mått



Figur 3
Överdel fri
form & mått
& mått

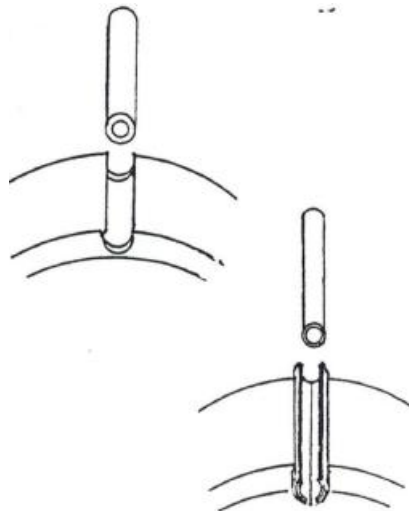


FÖRSLAG & HANDLEDNING TILL KONTRACHARNÉR

Kontra charnér är en typ av rörlig ledförbindelse, som används till ihåliga smycken som exempelvis armringar, medaljonger klockboetter etc. Charnérets uppgift är att genom ett större yttre charnér binda samman och förstärka de tunna plåtar, som de mindre ledade charnéren sedan ska lödas fast i. Samtidigt ska man genom denna konstruktion få ett stopp som gör att man inte drar sönder charnéren. Vi beskriver här hur man tillverkar ett kontracharnér till en ihålig armring.

FIGUR NR 1

Dra ett charnér plåttjocklek ca 0,30 - 0,40 mm. Diametern på charnéret beräknas efter hur stort och kraftigt armbandets är. Fila ner i armringen charnéret så djupt att ca 1/3 - 1/4 sticker upp på ovansidan. Fila aldrig helt ner i botten - spara något på undersidan. Löd in charnéret med så hårt slag lod som möjligt. Fogen på charnéret kan vara öppen - vänd fogen uppåt eller nedåt, aldrig åt sidan.

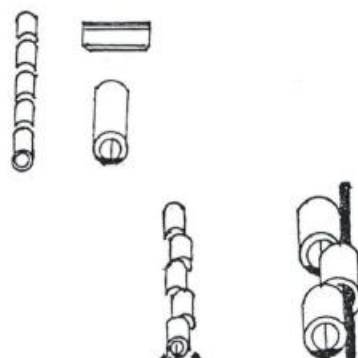


FIGUR NR 2

Dra ett charnér med en diameter som passar inuti det stora charnéret. Såga upp det stora charnéret på ovansidan, beräkna öppningen till ca 45grader - låt en del av charnéret sticka upp en aning ovanför plåten på armringen. Såga sedan igenom så rakt som möjligt på undersidan. Kanske man måste justera tjockleken på innercharnéret - detta måste passa precis utan glapp.

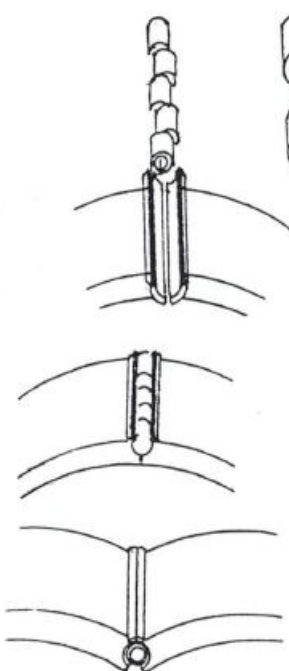
FIGUR NR 3

Såga sedan upp det tunna charnéret i det antal delar som passar. Tänk på, om det ska vara tredelat, att låta det mittersta charnéret bli längre. Leden blir då stadigare och inte så vinglig. När delarna är kapade och jämnade med charnér järn, fila en liten facett där fogen är. Avsikten med detta är att eventuellt överskott av slaglod ska sugas upp där.



FIGUR NR 4

Passa in charnér bitarna så att fogarna kommer mot det ställe som ska lödas. Det är viktigt att de inte kommer snett så att bara en sidan blir lödd, då kan det gå upp vid påfrestning. Alla bitarna ska lödas i på en gång. Sätt i en kraftig sågklinga eller ett borr som håller isär charneren - se skiss. Bind ihop och pressa så mycket 'det går - ju tätare mellan bitarna ju bättre resultat. Var noga med hur mycket slaglod som används - det går inte bra att justera efteråt. Facetten på de små charnéren underlättar och suger upp överflödigt slaglod.



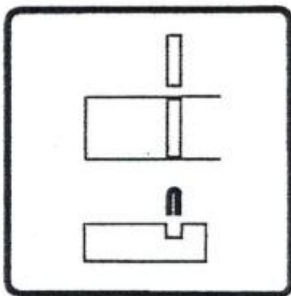
FIGUR NR 5

Såga och fila jämnt på undersidan av armringen, dra ett stift som går mycket trögt i charnéret. Ska det lödas, fräs upp lite i charnéret och löd försiktigt. Annars kan du stifta.

FIGUR NR 6

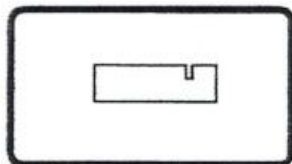
Armringen ska nu gå att öppna i ca 45 grader om allt gått väl. Kännetecknandeför ett bra arbete är att det ska gå trögt - med ett visst motstånd. Man ska kunna öppna i vilken vinkel som helst och det ska stanna där - det får inte vara löst och glappt.

FÖRSLAG & HANDLEDNING TILL INSTICKSLÅS

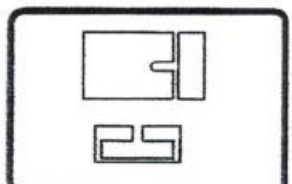


Valsa till en plåt ca 0,8 mm, 2- 3 mm bredare än låshuset. Bocka i "U" format. Såga ut och passa in i låshuset. Löd fast.

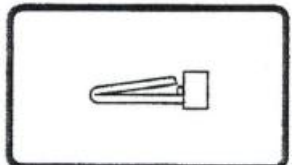
Såga och fila jämt på utsidan. Dela låshuset



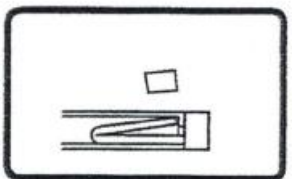
Såga ut uttag för tryckare.



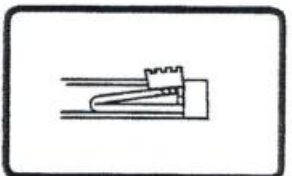
Valsa till en plåt till fjäder, ca 0,7 mm tjock och en bredd som passar in i låshuset.
Bocka vid de streckade linjerna.



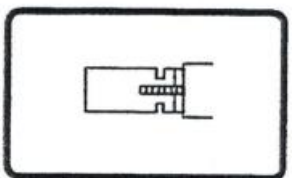
Den kortare delen passas in och lödes fast. Lämna kvar en liten klack som skall ge stöd.



Tryck in fjädern, fila lite snett, framåt och uppåt, tills den snäpper innanför låsblecket. Valsa och fila till en tryckare som passar in i uttaget



Löd fast tryckaren. Fila skåror för lättare grepp på tryckaren.



Det går att göra ett extra uttag i fjädern om man vill ha ett extra stopp som säkerhet.

Guldsmedsmästare; Evert Lindberg